

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5628/2021
26.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Шуковић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Љубодраг Недељковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3572/20 од 16.07.2020. године, у седници већа одржаној 26.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3572/20 од 16.07.2020. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 1145/17 од 24.08.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужилци на име накнаде штете солидарно исплате износ од 3.056,48 евра са законском затезном каматом од 23.12.2005. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања по стопи Европске централне банке која се обрачунава, износ од 66.725,16 динара са законском затезном каматом од 29.11.2005. године до исплате и износ од 790.514,17 динара са законском затезном каматом од 17.01.2006. године до исплате. Ставом другим изреке тужилца је обавезана да туженима надокнади трошкове парничног поступка у износу од 598.835,30 динара са законском затезном каматом од шеснаестог дана од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3572/20 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и делимично усвојен тужбени захтев тако што су обавезани су тужени да тужилци солидарно исплате 3.056,48 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања по стопи Европске централне банке која се обрачунава по истом курсу и на исти начин као и главни дуг, почев од 23.12.2005. године као дана подношења тужбе до исплате, износ од 66.725,16 динара са законском затезном каматом од 29.11.2005. године до исплате и износ од 372.876,00 динара са законском затезном каматом од 17.01.2006. године као дана доспелости обавезе до исплате, док је у преосталом делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев за износ од

417.638,17 динара са припадајућом законском затезном каматом, првостепена пресуда потврђена и жалба тужиле одбијена. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што су тужени обавезани да тужилци солидарно исплате износ од 370.500,00 динара, на име парничних трошкова целог поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилца је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је обављала делатност трговине на мало па јој је решењем Извршног одбора СО Нови Београд од 14.06.1999. године додељена на привремено коришћење јавна површина у ул. ... .. у ... за постављање киоска трговинске намене. Решењем надлежног органа општине Нови Београд од 27.07.1999. године тужилци је одобрено да на додељеној локацији постави киоск, уз обавезу плаћање месечне комуналне таксе. Оснивање самосталне трговинске радње уписано је у регистар радњи на име тужиле дана 09.08.1999. године, са седиштем киоска на наведеној локацији.

Тужилца је овереним пуномоћјем од 01.11.2000. године, овластила туженог ББ да води пословање, заступа и представља њену радњу пред државним органима и у правном промету са трећим лицима, уз налог да као пословођа одговара за укупно пословање радње и за све области настале у пословању са трећим лицима. Претходно су тужилца, њен брат ГГ и тужени постигли договор да тужени организује посао својим средствима, да ГГ плаћа накнаду за киоск, на основу чега је тужени са именованим закључио уговор о закупу киоска дана 31.10.1999. године, на период од пет година, уз уговорену висину и динамику плаћања цене закупа. Уговором је тужилцин брат ГГ означен као закуподавац и власник киоска, а тужени као купац, што је тужилца својим потписом прихватила.

Тужени је плаћао закупнину за киоск ГГ, својим средствима је набављао робу, из прихода од делатности је покривао трошкове пословања, плаћао порезе и доприносе, комуналне таксе и друге јавне дажбине. Тужени није са тужилцом закључио уговор о раду, већ се њихов пословни однос одвијао у складу са пуномоћјем од 01.11.2000. године. У октобру 2003. године, дошло је до сукоба између туженог и брата тужиле, када је брат тужиле затражио да се закупнина повећа што тужени није прихватио. Тужилца је 09.01.2004. године туженом опозвала пуномоћје за заступање и затражила да јој преда пословну документацију и ослободи њен пословни простор. После тога, тужени ББ и његова супруга - тужена ДД, закључију уговор о подзакупу киоска 14.01.2004. године и настављају заједно да раде у истом простору. Тужена је предузетник од 1997. године и по њеној пријави надлежни орган општине Нови Београд врши нову регистрацију по којој ће она обављати предузетничку делатност у

киоску који је предмет закупа почев од 28.01.2004. године. Тужила је против одлуке о регистрацији успешно водила управни поступак тако што је пријава ДД за упис коришћења спорног киоска као издвојеног пословног простора, одбијена. Жалба именоване је одбијена решењем Министарства привреде од 07.06.2004. године, а тужба против овог решења је одбијена пресудом Врховног суда Србије У 3762/04 од 11.01.2006. године, чиме је наведено решење о одбијању пријаве за упис од 07.04.2004. године постало правноснажно.

По решењу о привременој мери Четвртог општинског суда у Београду П 622/04 од 27.06.2005. године, тужени је тужили предао киоск и пословну документацију 20.09.2005. године.

Решењем Пореске управе Филијале Нови Београд од 25.06.2004. године тужили је утврђена комунална такса за 2004. годину за коришћење јавне површине на којој се налазио киоск, у износу од 201.480,00 динара, а решењем истог органа од 01.09. 2005. године по истом основу и комунална такса за 2005. годину у износу од 228.528,00 динара. Решењем пореске управе од 21.10.2005. године тужили је утврђено коначно задужење по основу доприноса за пензијско и обавезно социјално осигурање за 2004. годину од 55.766,16 динара, а посебним решењем истог органа од истог датума и такса 4.766,00 динара на истицање фирме за 2004. годину.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да је ништав уговор о закупу, закључен између туженог и тужилиног брата 31.10.2000. године, а да тужила нема потраживања из ништавих уговора, ни право на накнаду штете настале из таквих уговора. Оценио је да је тужилино пуномоћје од 01.11.2000. године нема правно дејство с обзиром да тужени без закљученог уговора о раду није могао да стекне статус пословође радње.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, налазећи да предмет тужбеног захтева није накнада из ништавих уговора, нити накнада штете по правилима о уговорној одговорности, већ накнада деликтне штете настале радњама тужених којима је тужила била онемогућена да обавља делатност трговине на мало од 09.01.2004. године када је тужиоцу опозвала пуномоћје до 20.09.2005. године, када јој је киоск враћен у државину. Сходно наведеном, споран правни однос решавао је применом члана 158, 185, 186, 189. ст. 1, 2. и 3. и 192. ЗОО. Тужени ББ и ДД су закључењем уговора о подзакупу од 14.01.2004. године избегли дејства опозива пуномоћја и у тужилином пословном простору наставили трговинску делатност, чиме су тужилу спречили да обавља своју регистровану делатност, што представља штетну радњу у смислу члана 158. ЗОО. Опозивом пуномоћја од 09.01.2004. године за туженог је настала обавеза да тужили преда пословне књиге, печат и пословни простор, али и право које тужилац није користио - да од тужиле потражује накнаду штете уколико је исту претрпео опозивом пуномоћја. Супротно, тужени је закључењем уговор о подзакупу са туженом и заједно са њом спречио тужилу да у киоску обавља делатност трговине на мало што је противправна радња. Тужени су штету прозороковали радећи заједно због чега је њихова одговорност солидарна у смислу члана 206. став 1. ЗОО. Суд је утврдио висину штете у вредности номиналних износа комуналне таксе за 2004. и 2005. годину, наведених у решењу пореске управе умањене за допринос тужене због доцње у исплати што даје износ од 372.876,00 динара, као и коначног плаћеног износа

доприноса за обавезно социјално осигурање 66.725,16 динара. Оценио је да су тужени користили пословни простор тужиље као несвесни држаоци јер је тужиља захтев за предају истакла у отказу пуномоћја, а потом и покретањем судског поступка и тиме су тужиоци на терет тужиље постигли корист од по 150 евра месечно колико је износила накнада за коришћење киоска у 2003. години. Такво коришћење је трајало годину дана осам месеци и 20 дана што у збиру износи 3.100 евра. Стога по одредби из члана 210. и 214. у вези члана 395. ЗОО, тужени су обавезани да тужиљи исплате износ 3.056,40 евра.

По оцени Врховног касационог суда правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право из члана 158, 185, 186, 189. ст. 1, 2. и 3., члана и 192. ЗОО, као и чл. 210, 214 и 219. истог закона, с обзиром да обавеза тужених потиче од њихових деликтних радњи и неоснованог коришћења туђе ствари.

Према наведеним одредбама закона штетник одговара за штету по основу кривице кад је штету проузроковао намерно или непажњом. Одговорно лице је дужно да успостави стање које је било пре него што је штета настала, а уколико то није могуће, суд ће досудити накнаду штете у новцу. Обавеза накнаде штете сматра се доспелом од тренутка настанка. Оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Висина накнаде штете се одређује према ценама у време доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује шта друго. Оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Пословни однос између тужиље и туженог ББ настао је из овереног пуномоћја од 01.11.2000. године, које производи правно дејство. Тужиља је као регистровани корисник киоска за трговинску намену, овластила туженог за заступање и представљање малопродајне радње пред државним органима и трећим лицима у правном промету. Због несугласица насталих између учесника у овом правном послу тужиља је исто пуномоћје опозвала 09.01.2004. године. Супротно наводима ревизије, правилно је другостепени суд оценио да спорно потраживање није настало из уговорног односа који је тужени ББ успоставио са братом тужиље, већ после опозива пуномоћја учињених штетних противправних радњи тужених, незаконитом уписом права коришћења киоска на име тужене ДД и уговором о подзакупу, који су тужени закључили противно вољи тужене, настављајући бесправно да користе киоск све до 20.05.2005. године, када је исти враћен тужиљи. Противправним поступањем тужених у дужем временском периоду, за тужиљу је настала штета јер у наведеном периоду није била у могућности да обавља своју делатност, док је као регистровани корисник имала обавезу плаћања комуналне таксе и доприноса за социјално осигурање, због чега има правни положај оштећеног лица. Стога су тужени солидарно одговорни и самим тим у обавези да тужиљи надокнаде тражену материјалну штету, у висини плаћене комуналне таксе, умањену за њен допринос настанку исте, као и у висини доприноса за социјално осигурање, све за 2004. и 2005. годину.

Према правилима о стеченом без основа из чл.210. и 214. ЗОО, у ситуацији неоснованог прелаза имовине са једног на друго лице, несавесни стицалац, од дана стицања мора да врати оно што је стечено без основа са плодовима и каматом. У овом случају тужиоци су од опозива пуномоћја користили пословни простор за

своју делатност као несавесни стициоци до враћања истог и тиме су на терет тужиље постигли корист, коју су дужни да надокнаде. Стога су независно од обавезе да тужиљи надокнаде штету, дужни да јој исплате накнаду стеченог без основа, према вредности закупнине у години која је претходила неоснованом стицању.

Сходно наведеном, ревизијом се носовано указује на погрешну примену материјалног права, па је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић